

	<p>Vast Comité van Toezicht op de politiediensten</p> <p>Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten</p>	
---	--	---

Opvolging van de aanbevelingen geformuleerd in het verslag betreffende het toezichtsonderzoek naar de ondersteunende diensten van het OCAD met uitzondering van de politiediensten en de inlichtingendiensten

Inhoudstafel

1. ALGEMENE INLEIDING	2
1.1 Voorwerp van de opvolging	2
1.2 Voorwerp van het onderzoek gevoerd in 2018-2019.....	3
1.3 Vraag gericht aan de ondersteunende diensten	3
2. OPVOLGING VAN DE AANBEVELINGEN DOOR DE ONDERSTEUNENDE DIENSTEN VAN HET OCAD	4
2.1. FOD Financiën – Algemene Administratie der Douane en Accijnzen.....	4
2.1.1. Eerste aanbeveling	4
2.1.2. Tweede aanbeveling	6
2.1.3 Besluiten voor de Administratie der Douane en Accijnzen	9
2.2. FOD Mobiliteit en Vervoer	10
2.2.1. Ondernomen acties	10
2.2.2. Besluiten voor de FOD Mobiliteit en Vervoer.....	12
2.3. FOD Buitenlandse Zaken en FOD Binnenlandse Zaken – Dienst Vreemdelingenzaken.....	13
3. ALGEMEEN BESLUIT	14

1. ALGEMENE INLEIDING

Het Vast Comité P en het Vast Comité I hebben beslist om werk te maken van de opvolging zoals gevraagd door de Bijzondere commissie belast met de parlementaire begeleiding van het Vast Comité van Toezicht op de politiediensten en het Vast Comité van Toezicht op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Die vraag werd gesteld na afloop van de voorstelling van de resultaten van het aanvankelijke onderzoek met als titel: “*Toezichtsonderzoek naar de ondersteunende diensten van het OCAD met uitzondering van de politiediensten en de inlichtingendiensten*”.

In de wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse¹ wordt in het eerste artikel bepaald dat *het toezicht in het bijzonder betrekking heeft op 2° (...) de coördinatie en de doelmatigheid van het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, en 3° de wijze waarop de andere ondersteunende diensten voldoen aan de verplichting opgenomen in de artikelen 6 en 14 van de wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging.*²

1.1 Voorwerp van de opvolging

In dit verslag wordt bestudeerd en samengevat welke initiatieven de ondersteunende diensten hebben genomen om tegemoet te komen aan de besluiten en aanbevelingen die waren voorgesteld in het vorige onderzoeksverslag³. Deze opvolging heeft meer bepaald betrekking op vier diensten vermeld in artikel 2, 2° c, d, e, f van de wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging⁴:

- de federale overheidsdienst (FOD) Financiën (in het bijzonder de Algemene Administratie der Douane en Accijnzen);
- de FOD Mobiliteit en Vervoer;
- de FOD Binnenlandse Zaken (in het bijzonder de Dienst Vreemdelingenzaken);
- de FOD Buitenlandse Zaken.

Met betrekking tot de bevoegdheden van de Comités P en I, het reglementair en wettelijk kader, de beschrijving van het OCAD en zijn bevoegdheden, alsook de opdrachten van de ondersteunende diensten, verwijzen we naar het eindverslag van het voornoemde onderzoek⁵.

---

¹ Wet van 18 juli 1991 tot regeling van het toezicht op politie- en inlichtingendiensten en op het Coördinatieorgaan voor de dreigingsanalyse, *BS* 26 september 1991.

² Artikel 6 handelt over de verplichting voor de ondersteunende diensten om alle relevante inlichtingen waarover ze beschikken aan het OCAD mee te delen, artikel 14 gaat over de misdrijven die de niet-mededeling van dergelijke relevante inlichtingen vormen. Zie *infra* punt 2.2.

³ Toezichtsonderzoek van de Comités P en I met referte 2606/2017 en titel “*Toezichtsonderzoek naar de ondersteunende diensten van het OCAD met uitzondering van de politiediensten en de inlichtingendiensten*” - 2019.

⁴ Wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging, *BS* 20 juli 2006.

⁵ Deze twee delen zijn grotendeels overgenomen uit het eindverslag van het toezichtsonderzoek 2606/2017, want het gaat om hetzelfde voorwerp en er werden geen notoire wijzigingen doorgevoerd.

1.2 Voorwerp van het onderzoek gevoerd in 2018-2019

Het vorige onderzoek⁶ betrof de eerder vermelde vier ondersteunende diensten en in het bijzonder de informatiestroom tussen die diensten en het OCAD. Het onderzoek werd opgestart in januari 2018 (bijgewerkt en voltooid in juni 2019), dus vóór de publicatie van een nieuw koninklijk besluit waarin het aantal ondersteunende diensten van het OCAD wordt uitgebreid⁷: het gaat om een aanvulling met de FOD Binnenlandse Zaken (in het bijzonder de Algemene Directie Crisiscentrum⁸), de FOD Justitie (in het bijzonder het directoraat-generaal Penitentiare Inrichtingen), de FOD Justitie (in het bijzonder de dienst Erediensten en Vrijzinnigheid binnen het directoraat-generaal Wetgeving, Fundamentele Rechten en Vrijheden) en de FOD Financiën (in het bijzonder de Algemene Administratie van de Thesaurie). Die nieuwe ondersteunende diensten maken het voorwerp uit van het verwante onderzoek: *“Toezichtsonderzoek naar de ondersteunende diensten van het OCAD aangewezen door het KB van 17 augustus 2018”*.

1.3 Vraag gericht aan de ondersteunende diensten

Aangezien de door de parlementaire Commissie gevraagde timing voor de opvolging van de aanbevelingen zeer kort is, hebben de Comités P en I op 8 juni 2020 vooreerst een kopie van het eindverslag toegezonden aan de bevoegde ministers en de voorzitters van de beheerscomités van de vier ondersteunende diensten.

Zij werden verzocht om uiterlijk op 7 augustus 2020 een actieplan voor de uitvoering van de maatregelen in te dienen ingevolge de besluiten en aanbevelingen van het toezichtsonderzoek.

De Comités P en I hebben beslist om de antwoorden te bespreken in de volgorde waarin de verschillende FOD's ze hebben weergegeven. De aanbevelingen zijn met zwart omrand en daaropvolgend worden de ondernomen acties beschreven.

De FOD Binnenlandse Zaken (in het bijzonder de Dienst Vreemdelingenzaken) en de FOD Buitenlandse Zaken hebben geen actieplan opgesteld aangezien de aanbevelingen minder op hen betrekking hadden.

De resultaten werden in december 2020 aan de ondersteunende diensten voorgelegd voor eventuele opmerkingen voordat het verslag werd voltooid.

---

⁶ *Ibidem.*

⁷ KB van 17 augustus 2018 tot uitvoering van artikel 2, eerste lid, 2°, g) van de wet van 10 juli 2006 betreffende de analyse van de dreiging, *BS* 10 januari 2019.

⁸ Tegenwoordig het Nationaal Crisiscentrum (NCCN) genoemd.

2. OPVOLGING VAN DE AANBEVELINGEN DOOR DE ONDERSTEUNENDE DIENSTEN VAN HET OCAD

2.1. FOD Financiën – Algemene Administratie der Douane en Accijnzen

De FOD Financiën Douane en Accijnzen heeft geantwoord op de twee specifieke aanbevelingen die waren geformuleerd in het eindverslag van het voornoemde onderzoek. Daartoe heeft de Algemene Administratie een actieplan uitgewerkt met een aantal maatregelen.

2.1.1. Eerste aanbeveling⁹

De FOD Financiën Douane en Accijnzen – afdeling Administratie Opsporing – ziet dan wel het belang van zijn samenwerking met het OCAD niet in en weet niet welke informatie het zou kunnen doorgeven, de Administratie der Douane en Accijnzen blijft wel het door de wet aangestelde contactpunt voor het OCAD. Het is dus aan die dienst om zich de vraag te stellen of het niet goed zou zijn om een interne analyse uit te voeren om te bepalen welke soorten informatie die zijn administratie verzamelt nuttig zouden kunnen zijn voor het OCAD en op basis daarvan eventueel na te denken over een ander contactpunt binnen de douane en accijnzen.

Ter inleiding op zijn antwoord wijst de FOD Financiën erop dat de verantwoordelijke van de Administratie Opsporing, die werd gehoord tijdens de eerste fase van het onderzoek, deze dienst heeft verlaten op 1 november 2018 en dat de antwoorden die hij had gegeven niet overeenstemmen met het huidige standpunt van de Administratie Opsporing. Bovendien wordt bevestigd dat de Administratie Opsporing nog altijd het aangestelde contactpunt voor het OCAD is.

De volgende maatregelen zijn genomen om informatie afkomstig van de Administratie Opsporing van de Douane en Accijnzen die voor hem nuttig kan zijn aan het OCAD mee te delen:

Maatregel 1: Een plan opstellen voor het verzamelen van gegevens op basis van indicatoren van extremisme of terrorisme en op basis van bijdragen van bestaande publicaties, onder andere van het OCAD, het PIVO Vlaams-Brabant¹⁰ (syllabus “Radicalisering herkennen en er professioneel op reageren”, ...).

Ondernomen acties:

- In maart 2020 heeft de Administratie Opsporing een onderhoud gehad met één van de gedetacheerde deskundigen (verbindingsofficier) van de Douane en Accijnzen bij het OCAD teneinde om de tafel te gaan zitten. Die vergadering, die gepland was op 11 juni bij het OCAD, werd echter uitgesteld wegens de gezondheids crisis.

⁹ In de zwarte kader zijn de aanbevelingen weergegeven die werden geformuleerd in het onderzoeksverslag met referte 2606/2017 en titel “*Toezichtsonderzoek naar de ondersteunende diensten van het OCAD met uitzondering van de politiediensten en de inlichtingendiensten*”.

¹⁰ PIVO Vlaams-Brabant: politieacademie van de provincie Vlaams-Brabant.

Te doen:

- De lijst van indicatoren zal worden voltooid zodra de opleidingen over radicalisering, extremisme en terrorisme zullen zijn ingevoerd.
- De Veiligheid van de Staat en het OCAD hebben een vertrouwelijke lijst van indicatoren opgesteld. Deze lijst zal worden gedeeld tussen de verschillende betrokken administraties, maar het Federaal parket heeft hieromtrent nog geen standpunt ingenomen.

Maatregel 2: Sensibilisering binnen de Administratie der Douane en Accijnzen: de Administraties Operaties en Opsporing informeren dat ze elke indicator van extremisme en terrorisme moeten melden aan de cel Permanentie van de centrale component Opsporing.

Ondernomen acties:

- Er werd contact opgenomen met de verantwoordelijke van het COPPRA¹¹-project bij de afdeling Terrorismen van de algemene directie gerechtelijke politie van de federale politie.
- De COPPRA-opleiding werd geïntegreerd in het globaal vormingsprogramma van de beambten met de bedoeling om de operationele douaniers die belast zijn met de controle bij de Administraties Operaties en Opsporing te sensibiliseren voor de indicatoren van terrorisme, radicalisering en/of extremisme.
- Er werd een eerste opleiding verstrekt aan de supervisor van de douaniers op de luchthaven van Zaventem.

Te doen:

- “*Business Partner Opleiding*” (interne dienst belast met de organisatie van de opleidingen) heeft contact opgenomen met de verantwoordelijke van het COPPRA-project van de federale politie om de opleiding concreet te organiseren¹². Het zal een opleiding van het type “*train the trainer*” zijn. De dienst Opleiding zal een opleidingsfiche opstellen zodat de opleiding op die basis kan worden uitgerold (lente 2021). Het Departement Opleiding werkt momenteel, op basis van de COPPRA-opleiding, een cursus uit over radicalisering, extremisme en terrorisme. Deze opleiding zal worden uitgerold binnen de Algemene Administratie der Douane en Accijnzen voor de zomer 2021.
- De Administratie Opsporing zal ook deelnemen aan die opleidingen.
- De Crisiscel werd gelast een procedure uit te werken voor de douaniers zodat ze de tekenen van extremisme en terrorisme kunnen melden aan de cel Permanentie van de centrale component van de Administratie Opsporing. Deze procedure werd besproken met de volgende diensten en departementen: Crisiscel, Risico Management, Operaties en Opsporing.

---

¹¹ COPPRA (COmmunity Policing Preventing RAdicalisation & terrorism) is een cursus over radicalisering, extremisme en terrorisme waarin ruime aandacht wordt besteed aan indicatoren.

¹² In de loop van het gesprek van 18 november 2020 werd onze gesprekspartners aangeraden om ook contact op te nemen met de VSSE om te kijken of haar expertise niet van nut kon zijn voor de Douane en Accijnzen.

- De Crisiscel stelt een omzendbrief betreffende de meldingsprocedure om het personeel op het terrein te informeren. Deze omzendbrief zal worden geïntegreerd in de voornoemde opleiding.

De FOD Financiën Douane en Accijnzen wacht de COPPRA-opleiding af om een procedure in te voeren voor het verzamelen, het beheren en het doorgeven van gegevens. De FOD Financiën Douane en Accijnzen weet immers wat er relevant kan zijn voor het OCAD maar dat betekent niet dat dit het geval is voor alle douaniers, wat het belang van die opleidingen verklaart.

Maatregel 3: Een inventaris opmaken van de beschikbare informatie.

Ondernomen acties:

De Directie van de Douane en Accijnzen heeft beslist om een inventaris op te maken van de verschillende informatiebronnen waarover ze beschikt. Er blijken 3 types van informatie te zijn:

- Informatie verkregen tijdens operationele activiteiten van de Administratie Operaties (bv. controles van passagiers, wegcontroles en andere controles).
- Informatie verkregen uit operationele activiteiten van de Administratie Opsporing (bv. informatie verkregen uit de analyse van in beslag genomen documenten).
- Informatie afkomstig uit andere bronnen:
  - Het OCAD bezorgt maandelijks een lijst van gekende Belgische terroristen (FTF, HTF en HP) aan de centrale component van de Administratie Opsporing (en aan het departement Risicobeheer), lijst die gaat kunnen worden vergeleken met de informatie die vervat is in CAMADA¹³ en PLDA¹⁴. De relevante gegevens worden doorgezonden naar het OCAD.

Aan de gang:

Op 23 maart 2021 heeft de Administratie Opsporing van de Douane en Accijnzen nog altijd geen toegang tot de gemeenschappelijke gegevensbank van het OCAD. De ICT-diensten van de federale politie, van het OCAD en van de FOD Financiën werken eraan.

Zodra de toegang verkregen zal zijn, zal enkel het Departement Risicomanagement de maandelijkse lijst ontvangen. De toekenning van de toegang tot de gemeenschappelijke gegevensbank aan bepaalde personen van de Administratie Opsporing van de Douane en Accijnzen bevindt zich in een eindfase.

2.1.2. Tweede aanbeveling

De FOD Financiën Douane en Accijnzen – afdeling Administratie Opsporing moet werk maken van gepaste maatregelen om de minimumnormen met betrekking tot de bewaring en raadpleging van geclassificeerde documenten na te leven, want dat is een wettelijke verplichting.

¹³ ‘Case Management Douane en Accijnzen’ (CAMADA) is een toepassing voor elektronisch dossierbeheer.

¹⁴ ‘Logiciel Paper Less Douane en Accijnzen’ is een webbased applicatie voor de aangifte van internationaal goederenvervoer.

De FOD Financiën Douane en Accijnzen is aan de slag gegaan met de aanbevelingen inzake veiligheid, raadpleging en bewaring van geclassificeerde documenten. Het actieplan legt de nadruk op de rol van de veiligheidsofficier, het sensibiliseren van het personeel en de invoering van procedures, zowel qua toepassing als qua controle.

Maatregel 1: Aankoop van bijkomende kluisen die voldoen aan de normen. In de tussentijd worden de documenten bewaard in een kluis van het BINII-lokaal.

Ondernomen acties:

- De documenten werden in de kluis van het BINII-lokaal gelegd. Bijkomende kluisen werden besteld.

Maatregel 2: Een volledige lijst van geclassificeerde informatie voorbereiden.

Ondernomen acties:

- Er werd een register ingevoerd en de geclassificeerde documenten werden geregistreerd.

Maatregel 3: De veiligheidsofficier bereidt een handboek voor de gebruikers van geclassificeerde informatie voor. De huidige procedures zullen er ook in vermeld worden (bv. de procedure voor de vernietiging van documenten).

Te doen:

- Dit handboek wordt geschreven (dat kan verscheidene maanden duren). De Algemene Administratie der Douane en Accijnzen stelt dat zodra het handboek geformaliseerd zal zijn, er briefings zullen worden gepland en gegeven. In afwachting van dit handboek werd een document opgesteld met als titel “Richtlijnen voor de behandeling van geclassificeerde documenten binnen de Administratie Opsporing”.

Maatregel 4: De lijst van personen die toegang hebben tot de BINII-zaal evalueren.

Ondernomen acties:

De centrale component van de Administratie Opsporing heeft in het begin van dit jaar de toegang tot het BINII-lokaal geëvalueerd en de toegang tot dat lokaal beperkt tot een aantal geïdentificeerde personen¹⁵. Tevens werden de volgende maatregelen genomen:

- De veiligheidsverantwoordelijke van de FOD Financiën is betrokken bij de evaluatie van de personen van de ondersteunende diensten intern de FOD (logistiek) die toegang zullen hebben tot die geclassificeerde informatie. Deze maatregel werd uitgevoerd en meegedeeld aan de veiligheidsofficier via het actieplan Opsporing op 9 maart 2020.
- De veiligheidsofficier maakt altijd een evaluatie voor de nieuwe aanvragen tot toegang tot BINII. Op heden zijn er geen nieuwe aanvragen geweest.

---

¹⁵ Hebben toegang tot het BINII-lokaal: 1 persoon van de Administratie Opsporing, de verantwoordelijke van de dienst Safety & Security van de dienst Logistiek – en de Veiligheid van het gebouw (NORTH GATE).

- Aangezien de BINII-toegang momenteel niet bruikbaar is, doet het probleem van een eventueel gebrek aan personeel om die te beheren zich niet voor. In het kader van de voorziene opstart werd bij de Administratie Opsporing een minimumaantal personen aangewezen om toegang te hebben tot BINII. Als blijkt dat de centrale component van de Administratie Opsporing een rol zal blijven spelen zodra er een nieuwe BINII-terminal zal zijn geïnstalleerd, zal het mogelijk zijn om bijkomende personen te benoemen.
- De veiligheidsofficier controleert driemaandelijks de toegangslags.

Aan de gang:

- De veiligheidsofficier bekijkt hoe de BINII-zaal in overeenstemming met de normen en gebruiksklaar kan worden gemaakt.
  - Er moet een schriftelijke procedure worden uitgewerkt voor de doorgifte van inkomende en uitgaande berichten en voor de bewaring van die berichten.
  - Het Ministerie van Defensie heeft de instructies en de procedures doorgestuurd om de reactivering van BINII mogelijk te maken, maar wegens de gezondheidscrisis, doet het Ministerie van Defensie geen verplaatsingen meer. Op 23 februari 2021 is het Ministerie gekomen voor een “tempest maatregel” teneinde na te gaan of de BINII-zaal aan de veiligheidsnormen voldoet.
  - De Centrale component kijkt op dit ogenblik de archieven na die aanwezig zijn in het BINII-lokaal om de geclassificeerde stukken correct te kunnen registreren en op te bergen in de kluis.

Maatregel 5: De veiligheidsofficier zal periodiek nagaan of de juiste personen een veiligheidsmachtiging hebben (nood om hiervan op de hoogte te zijn).

Ondernomen acties:

- De veiligheidsofficier heeft een procedure ingevoerd voor de maandelijkse evaluatie van de veiligheidsmachtigingen om die te gelegener tijd aan te vragen, te verlengen of te schrappen.
- Met betrekking tot BINII werd een lijst opgesteld met de toegangstoelatingen voor de eerste gebruikers.
- De veiligheidsofficier heeft contact opgenomen met de diensten van de Voorzitter van het Directiecomité van de FOD Financiën Douane en Accijnzen om inlichtingen in te winnen over de machtiging van het veiligheidspersoneel.

Maatregel 6: De veiligheidsofficier zal informatiesessies over veiligheid organiseren voor de houders van een veiligheidsmachtiging.

Te doen:

- Deze briefings zullen worden georganiseerd zodra het handboek met instructies klaar zal zijn. De manier waarop ze worden georganiseerd en de inhoud van die briefings zullen immers in het handboek worden besproken.

2.1.3 Besluiten voor de Administratie der Douane en Accijnzen

De Comités P en I stellen vast dat de Administratie der Douane en Accijnzen een aantal acties heeft ondernomen en een aantal maatregelen heeft genomen die nodig waren om tegemoet te komen aan de aanbevelingen.

Enerzijds heeft de Administratie der Douane en Accijnzen een hele reeks maatregelen genomen met betrekking tot de veiligheid van geclassificeerde informatie om te voldoen aan de wettelijke voorschriften (toegang, doorgifte en bewaring van geclassificeerde informatie). De toegang tot het BINII-lokaal en tot het BINII-systeem werden evenzo gereguleerd. De rol van de veiligheidsofficier werd versterkt en zijn verantwoordelijkheden werden duidelijk in het licht gesteld, wat elk misverstand in de toekomst zal vermijden.

Anderzijds zullen een aantal opleidingen worden gegeven aan het personeel om hen te sensibiliseren voor de tekenen en/of indicatoren van extremisme of terrorisme. Dit zal het *in fine* mogelijk maken om de nuttige en nodige informatie beter te laten doorstromen naar boven, met name naar de Centrale component van de Administratie Opsporing, het bevestigde contactpunt voor het OCAD.

De Administratie der Douane en Accijnzen heeft voor zichzelf doelen bepaald die pas zullen worden bereikt op het einde van de gezondheidscrisis, die het houden van sommige vergaderingen of de fysieke aanwezigheid in de gebouwen (zoals de installatie van het BINII-systeem door het Ministerie van Defensie) verhindert.

2.2. FOD Mobiliteit en Vervoer

Met betrekking tot de FOD Mobiliteit en Vervoer was er in het gezamenlijk verslag van de Comités P en I geen specifieke aanbeveling geformuleerd voor die ondersteunende dienst.

Naar aanleiding van de algemene besluiten en aanbevelingen geformuleerd in het eindverslag heeft de FOD Mobiliteit en Vervoer niettemin een actieplan opgesteld om de doeltreffendheid van zijn activiteiten met het OCAD te verbeteren. Als gevolg van de gezondheids crisis en haar ongunstige gevolgen op de organisatie van het werk heeft de implementatie van dat plan echter vertraging opgelopen.

Er dient te worden opgemerkt dat sinds 2019 die ICT-dienst van de FOD Mobiliteit en Vervoer nadenkt over de manier waarop de tool “*request collector*” kan worden verbeterd teneinde een nieuw geoptimaliseerd aanbod te kunnen doen ter vervanging van de bestaande tool. Op dit ogenblik is er geen timing vooropgesteld omdat dit afhangt van de IT-prioriteiten van de FOD Mobiliteit en Vervoer.

Tegelijkertijd worden er sinds 2019 tools ontwikkeld ter verbetering van de gegevensverwerking via SMALS¹⁶: oprichting van een SharePoint die gebruik maakt van metadata, optimalisering en systematisering van de verwerking van adresboeken gelinkt aan het crisisbeheer, ...

De Crisiscel van de FOD Mobiliteit en Vervoer, van haar kant, werd versterkt in juli 2018 en is, sinds maart 2020, samengesteld uit een diensthoofd, twee attachés en een administratief assistent.

2.2.1. Ondernomen acties

De FOD Mobiliteit en Vervoer heeft een actieplan ingevoerd dat gevalideerd was door de Voorzitter van het Directiecomité. In dat plan wordt enerzijds aandacht besteed aan sensibilisering via informatiesessies voor de interne diensten¹⁷ met betrekking tot de rol en de functie van het OCAD en van de Crisiscel en wordt anderzijds de nadruk gelegd op de uitbouw en de invoering van bevoorrechte kanalen voor het delen en doorgeven van gegevens, zowel intern de FOD Mobiliteit en Vervoer als met externe diensten. Eind december 2020 maakte de FOD een tijdslijn over met de implementatie in de tijd van de twee voornaamste maatregelen die werden genomen naar aanleiding van de besluiten van het in 2018-2019 gevoerde onderzoek¹⁸.

Maatregel 1: Betere communicatie en interne sensibilisering door de Crisiscel met betrekking tot de opdrachten van het OCAD en de uitwisseling met het OCAD.

---

¹⁶ SMALS is een permanente belangenvereniging die de leden hebben opgericht om de ontwikkeling van e-government te ondersteunen. SMALS is een vereniging zonder winstoogmerk. Haar leden zijn hoofdzakelijk: de openbare instellingen van sociale zekerheid, de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, de federale overheidsdiensten belast met de toepassing van de sociale zekerheid en de vereniging Egov.

¹⁷ Dit zijn onder andere het DG Scheepvaart, het DG Wegvervoer en Verkeersveiligheid, het DG Luchtvaart, het DG Duurzame mobiliteit en spoorbeleid en de verschillende ondersteuningsdiensten van de Voorzitter van het Directiecomité.

¹⁸ Deze tijdslijn is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Ondernomen acties:

- De Crisiscel, het POC¹⁹ van de FOD Mobiliteit, heeft beslist om haar interne communicatie te ontwikkelen met, onder andere, een sensibilisering van de Directoraten-generaal voor de rol van het OCAD, de Crisiscel en de informatie-uitwisseling met die dienst.
  - Vergroting van de transversaliteit door de deelname van de Crisiscel aan verschillende vergaderingen.
  - Punctuele voorstellingsvergaderingen intern de DG's over specifieke materies.
- In februari 2020 heeft een vergadering plaatsgehad met het OCAD en de gedetacheerde deskundige om actie- en verbeterpistes te bekijken. Deze pistes werden geïdentificeerd en sommige werden gerealiseerd:
  - Organisatie van gestructureerde overlegvergaderingen tussen de gedetacheerde deskundige en de Crisiscel (via een jaarplanning).
- De Crisiscel en het OCAD werken meer en meer samen via, bijvoorbeeld, de aanwezigheid van het OCAD en van de veiligheidsdiensten bij oefeningen in de haven van Antwerpen waarbij incidenten worden gesimuleerd.
- In september 2020 werd een vijfdaagse OSINT-opleiding (Open Source Intelligence) gegeven aan de personeelsleden die bevoegd zijn voor “gevoelige” materies in de verschillende DG's.

Te doen:

- Andere acties werden gepland en zullen worden doorgevoerd zodra de gezondheidscrisis achter de rug is:
  - Nieuwe voorstelling van de opdrachten van het OCAD aan het Directiecomité en binnen de DG's door de gedetacheerde deskundige. Dat was al gebeurd in 2019.
- Tevens zullen er, naargelang de wettelijke mogelijkheden, maatregelen worden genomen om de samenwerking met het OCAD uit te breiden, zoals de optimalisatie van de deelname van het OCAD aan de veiligheidsorganen van de verschillende Directoraten-generaal (door lijfelijk aanwezig te zijn of door de notulen van de vergaderingen te ontvangen).
  - Wat de wettelijke mogelijkheden van die uitbreiding betreft, zal tegen eind 2020 een juridische analyse worden gemaakt.
- Het kanaal dat zal worden gebruikt voor deze communicatie is nog niet vastgesteld maar zal afhangen van de ICT-ontwikkeling van een nieuwe informaticatool (ten laatste tegen het tweede semester 2021). Deze tool zou het mogelijk moeten maken om de uitwisselingen en hun beheer te verfijnen en te vergemakkelijken alsook om de uitwisselingen tussen het OCAD en de FOD Mobiliteit en Vervoer te traceren met uitzondering van de uitwisselingen tussen de Crisiscel en het OCAD.

---

¹⁹ POC, afkorting van 'point of contact'.

Maatregel 2: Opstellen van een handboek met procedures voor het beheer van geclassificeerde documenten en van het BINII-systeem (dat geïnstalleerd is in een beveiligd lokaal).

Ondernomen acties:

- Een handboek met de procedures inzake het gebruik, de organisatie van de doorgifte en van de raadpleging van geclassificeerde documentatie intern de FOD werd op 20 oktober 2020 gevalideerd door het Directiecomité. Dat handboek bevat ook de gedetailleerde organisatie van het beveiligd lokaal.
  - Een deel van het document handelt over de veiligheidsofficier en zijn adjunct;
  - Een ander deel betreft de gebruikers van het beveiligde lokaal;
  - Het derde deel heeft betrekking op alle houders van een veiligheidsmachtiging.

Aan de gang:

- De contacten met Defensie met het oog op de invoering van BINII werd nieuw leven ingeblazen maar op heden zonder antwoord (Defensie werd nogmaals aangesproken midden november).
- Het lokaal is klaar en functioneel sinds juli 2019. Het lokaal beantwoordt aan de Belgische en Europese normen inzake bewaring en veiligheid van geclassificeerde documenten. Dit lokaal is ook voorzien voor het BINII-systeem.
- In juli 2020 werd een gezamenlijke studie DPO-Veiligheidsofficier gestart naar de verwerking van de gegevens “beperkt Belg” binnen de FOD Mobiliteit en Vervoer.

Te doen:

- In 2021 zal een nieuwe studie worden opgestart naar het belang van een toegang tot de andere wijzen van doorgifte (andere systemen, cryptografie, ...).

2.2.2. Besluiten voor de FOD Mobiliteit en Vervoer

Uit het actieplan van de FOD Mobiliteit en Vervoer komt naar voren dat deze FOD beslist heeft om tegemoet te komen aan de algemene besluiten en aanbevelingen geformuleerd in het eindverslag van het voornoemde onderzoek.

Door de Crisiscel werd, met het akkoord van de Voorzitster van het Directiecomité, beslist om binnen de FOD Mobiliteit en Vervoer en zijn verschillende Directoraten-generaal een voorstelling te houden van de opdrachten en bevoegdheden van het OCAD en van de Crisiscel om hen te sensibiliseren voor de nood aan informatie-uitwisseling.

Er zullen ook gestructureerde overlegvergaderingen georganiseerd worden tussen de gedetacheerde deskundige en de Crisiscel, en dit op jaarbasis met de bedoeling de samenwerking en de uitwisseling van relevante informatie met het OCAD te verbeteren.

In het kader van het ontwikkelings- en verbeteringsbeleid op het vlak van ICT binnen de FOD Mobiliteit en Vervoer, zal de informaticatool die het mogelijk maakt om de

uitwisselingen te verfijnen en die een beter beheer van de informatiestroom faciliteert tegen eind 2021 worden herzien.

Het handboek met procedures, opgesteld door de Crisiscel, gevalideerd door het Directiecomité, zal de installatie van BINII mogelijk maken, wat de uitwisseling van geclassificeerde informatie zal vergemakkelijken.

Alle leden van het Directiecomité zijn houder van een veiligheidsmachtiging van het niveau “GEHEIM” net zoals de leden van de diensten die betrokken zijn bij de veiligheid.

De Crisiscel heeft die maatregelen pas onlangs doorgevoerd. Er moet dus tijd worden gelaten om de gevolgen daarvan te zien. Naar aanleiding van de eerste vaststellingen merkt de FOD Mobiliteit en Vervoer echter, tussen 2016 en 2019, een stijging van 12% op van berichten die verband houden met hun bevoegdheden afkomstig van het OCAD. De Crisiscel bevestigt evenwel dat ze nog altijd veel te veel gegevens of evaluaties afkomstig van het OCAD krijgt, maar begrijpt dat het voor het OCAD moeilijk is om de doorgezonden informatie te “filteren”.

2.3. FOD Buitenlandse Zaken en FOD Binnenlandse Zaken – Dienst Vreemdelingenzaken

Uit het vorige verslag kwam naar voren dat het werk van de POC's en van de verbindingsofficieren van deze twee diensten in zijn geheel meer dan bevredigend was. De regels inzake veiligheidsmachtigingen, verwerking en bewaring van geclassificeerde documenten werden nageleefd.

De informatiedoorstroming wordt tegenwoordig goed beheerd.

Bijgevolg hebben deze twee ondersteunende diensten geen actieplan opgesteld. Aan hen was immers geen specifieke aanbeveling gedaan.

3. ALGEMEEN BESLUIT

Zowel de FOD Financiën Douane en Accijnzen als de FOD Mobiliteit en Vervoer hebben actieplannen uitgewerkt om te voldoen aan de algemene besluiten en aanbevelingen uit het eindverslag van het voornoemde onderzoek. Deze verschillende maatregelen zouden het inderdaad mogelijk moeten maken om de veiligheid van de doorgezonden gegevens beter te garanderen, de informatiestroom te vergemakkelijken en binnen deze ondersteunende diensten te komen tot een betere kennis van het OCAD en zijn opdrachten.

Bijlage 1

Rue du Progrès 56
1210 Bruxelles
info@mobilit.fgov.be
+32 2 277 31 11

